

***Podsumowanie wyników naborów wniosków do Programu LIFE
w roku 2023 oraz naborów w roku 2024, a także dotychczasowe
i planowane działania NFOŚiGW w zakresie wsparcia wnioskodawców LIFE***

Spis treści:

1. Streszczenie
2. Informacje ogólne o Programie LIFE w Polsce
3. Wyniki naborów LIFE 2023 i informacja dotycząca zawartych umów
4. Nabory LIFE 2024
 - 4.1. Nabory do KE 2024
 - 4.2. Inkubator wniosków LIFE 2024
 - 4.3. Nabór wniosków o współfinansowanie przedsięwzięć przez NFOŚiGW w 2024 r.
 - 4.4. Współfinansowanie projektów LIFE przez NFOŚiGW w latach 2021-2024
 - 4.5. Porównanie naborów KE 2023 i 2024
5. Realizacja projektów LIFE w Polsce w latach 2008-2024
 - 5.1. Projekty LIFE dofinansowane przez NFOŚiGW
 - 5.2. Kontrola projektów LIFE
6. Działania Krajowego Punktu Kontaktowego LIFE w 2024 r.
 - 6.1. Realizacja Projektu Budowania Potencjału LIFE – umowa pomiędzy KE i NFOŚiGW
 - 6.2. Prezentacje na temat Programu LIFE na konferencjach
 - 6.3. Webinaria informacyjno-szkoleniowe organizowane przez KPK LIFE
 - 6.4. Konsultacje wniosków do KE
 - 6.5. Pozostałe aktywności KPK LIFE
 - 6.6. Działania planowane do zrealizowania w 2025 r.

1. Streszczenie

- Niniejsza informacja stanowi wypełnienie obowiązku wynikającego z postanowień:
 - art. 6 pkt 11 *Porozumienia w sprawie wdrażania Instrumentu Finansowego LIFE+ pomiędzy Ministrem Środowiska a NFOŚiGW z dnia 05.09.2008 r., zmienionego Aneks nr 1 z dnia 07.05.2010 r.,*
 - art. 5 pkt 1 *Porozumienia w sprawie współpracy w zakresie wsparcia wdrażania programu działań na rzecz środowiska i klimatu LIFE, ustanowionego na lata 2014-2020 z dnia 28.02.2014 r.*
 - art. 5 pkt 1 *Porozumienia w sprawie współpracy w zakresie wsparcia wdrażania Programu działań na rzecz środowiska i klimatu LIFE, ustanowionego na lata 2021-2027 z dnia 15.10.2021 r.*
- W naborach wniosków LIFE, przeprowadzonych przez Komisję Europejską w roku 2023, wnioskodawcy z Polski złożyli 32 wnioski standardowe i strategiczne. Dodatkowo złożonych zostało 9 projektów CET. Zakończyły się one wyborem w 2024 r. do dofinansowania 8 polskich projektów LIFE (2 NAT, 1 ENV, 3 CLIMA, 2 CET), w tym 1 projektu strategicznego.
- Ponadto KE dofinansowała 13 zagranicznych projektów LIFE z udziałem polskich partnerów (2 NAT, 1 ENV, 2 CLIMA, 8 CET).
- Łączna kwota wsparcia KE dla polskich podmiotów w naborach LIFE 2023 wyniosła blisko 36 mln euro.
- W rezultacie naborów wniosków w 2023 roku Polska, realizując 8 projektów strategicznych, została europejskim liderem w zakresie strategicznych projektów Programu LIFE, wyprzedzając Finlandię z 7 projektami oraz Francję i Włochy (po 6 projektów).
- W naborach 2021-2023 łączna kwota pozyskana przez Polskę przekroczyła 110 mln euro, co czyni Polskę beneficjentem netto środków Programu LIFE. Do osiągnięcia tego stanu w pierwszym wieloletnim programie prac planowano pozyskać 101 mln euro.
- W naborach wniosków LIFE w roku 2024 złożonych zostało 55 wniosków z Polski. Zgodnie z danymi przekazanymi Krajowym Punktem Kontaktowym LIFE przez Komisję Europejską, liczba wniosków złożonych w poszczególnych naborach LIFE prezentuje się następująco:
 - 14 wniosków Przyroda i bioróżnorodność (LIFE-2024-NAT)
 - 18 wniosków Łagodzenie zmiany klimatu i przystosowanie się do niej (LIFE-2024-CLIMA)
 - 9 wniosków Gospodarka o obiegu zamkniętym i jakość życia (LIFE-2024-ENV)
 - 7 wniosków Przejście na czystą energię (LIFE-2024-CET)
 - 5 wniosków Projekty Strategiczne (LIFE-2024-STRAT-two-stage)
 - 2 wnioski Pomoc techniczna na przygotowanie projektów strategicznych (LIFE-2024-TA-PP)Wyniki oceny podane będą przez KE wiosną 2025 r.
- W roku 2024 r. kontynuowano realizację projektu budowania potencjału LIFE. Zrealizowano m.in.: 3 Dni informacyjne LIFE, konferencję "Finansowanie ochrony środowiska z Programów UE", 2 warsztaty praktyczne z przygotowywania projektów LIFE, 2 webinary, szkolenie dla pracowników PIFE, 5 filmów promujących Program LIFE pn. "Program LIFE – dlaczego warto?" oraz 10 podcastów wideo pn. "Krótko o LIFE". Stworzony został Nawigator YouTube LIFE PL, który uporządkował tematycznie najważniejsze z ponad 120 godzin szkoleń i webinarów LIFE udostępnionych na kanale YouTube NFOŚiGW.

- Po 18 miesiącach realizacji projektu, KPK LIFE złożył do CINEA raport śródkresowy z realizacji projektu, który został zaakceptowany. W efekcie, Komisja Europejska przyznała kolejną transzę środków na realizację projektu, w wysokości 251 531,50 euro.
- Nabór, prowadzony przez NFOŚiGW w ramach programu priorytetowego „Współfinansowanie Programu LIFE”, na dofinansowanie w 2024 r. wniosków do KE do Programu LIFE został otwarty 3 czerwca 2024 r. (podstawowy i uzupełniający) i potrwa do 30 grudnia 2025 r. Do dnia 31.12.2024 r. wpłynęło 6 wniosków.
- Nabór do Inkubatora Wniosków do Programu LIFE trwał od 13.05.2024 r. do 28.06.2024 r. Wpłynęło 26 wniosków o dofinansowanie: 2 wnioski zostały ocenione negatywnie w zakresie kryteriów formalnych, 15 wniosków otrzymało ocenę negatywną w zakresie kryteriów jakościowych. 9 wniosków spełniło zarówno kryteria formalne, jak i jakościowe. Zawarto 7 umów.
- Istotnym aspektem prac Wydziału LIFE w 2024 roku, zakończonym decyzją Rady Nadzorczej w lutym 2025 roku, było procedowanie wniosku o dofinansowanie w formie dotacji, złożonego przez PROZON Fundację Ochrony Klimatu. Wniosek dotyczący współfinansowania rozpoczętego w 2023 roku przedsięwzięcia pn.: „Wdrożenie modelu biznesowego gospodarki o obiegu zamkniętym do ponownego użycia zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego (RE-ELECTRO 4 LIFE)”, przygotowany do decyzji w roku 2024, został w lutym 2025 r. odrzucony przez Radę Nadzorczą NFOŚiGW. Fakt ten może mieć negatywne konsekwencje dla wdrażania Programu LIFE w Polsce i pozyskiwania środków LIFE na rzecz projektów innowacyjnych. Będzie także skutkował ograniczeniem wsparcia projektów typu Close-to-market oferowanego w ramach programu priorytetowego „Współfinansowanie Programu LIFE”.

2. Informacje ogólne o Programie LIFE w Polsce

NFOŚiGW włączył się w realizację Instrumentu Finansowego LIFE+ w 2008 r. Na podstawie zawartego porozumienia z Ministrem Środowiska (*Porozumienie w sprawie wdrażania Instrumentu Finansowego LIFE+ pomiędzy Ministrem Środowiska a NFOŚiGW z dnia 5 września 2008 r.*), NFOŚiGW przyjął funkcję Krajowego Punktu Kontaktowego LIFE+ oraz instytucji współfinansującej projekty LIFE+, zapewniając dofinansowanie przedsięwzięć ze środków krajowych oraz pomoc merytoryczną w przygotowaniu wniosków składanych do KE w ramach Programu LIFE i przez KE ocenianych.

W perspektywie 2007-2013, w ramach Programu LIFE+, dofinansowanie Komisji Europejskiej uzyskało 66 projektów standardowych realizowanych na terenie Polski, o łącznym koszcie całkowitym 618,52 mln zł i dofinansowaniu NFOŚiGW w formie dotacji wynoszącym 259,14 mln zł. Od naboru 2008 r., w którym NFOŚiGW włączył się we wdrażanie LIFE+, Polska pozyskała ze środków LIFE+ 91 % alokacji krajowej tj. 80,7 z 88,3 mln euro.

W perspektywie 2014-2020 Polska pozyskała środki w wysokości ok. 75 mln euro na realizację 28, dofinansowywanych przez NFOŚiGW, krajowych projektów LIFE. Dodatkowo około 3,5 mln euro na realizację, współfinansowanych przez NFOŚiGW, projektów zagranicznych. Istotne pozyskanie środków nastąpiło w ramach 4 projektów zintegrowanych, na realizację których pozyskano kwotę 40,5 mln euro. Łączny koszt całkowity, realizowanych w Polsce i współfinansowanych przez NFOŚiGW, krajowych i zagranicznych projektów LIFE wyniósł ok. 544 mln zł.

Kontynuacją Programu LIFE, w perspektywie 2021-2027, jest *Program działań na rzecz środowiska i klimatu LIFE*, ustanowiony Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) z dnia 29 kwietnia 2021 r. Wdrażanie Programu podzielono na dwa okresy rozliczeniowe, w ramach których przyjmowane są tzw. Wieloletnie Programy Prac, definiujące zakres wdrażania LIFE w danym okresie.

Korzystając z doświadczeń lat 2008-2020, w dniu 15.10.2021 r. NFOŚiGW podpisał z Ministrem Klimatu i Środowiska Porozumienie w sprawie współpracy w zakresie wsparcia wdrażania Programu działań na rzecz środowiska i klimatu LIFE ustanowionego na lata 2021-2027. Aktualnie obowiązujące Porozumienie określa, m. in., iż: „*Biorąc pod uwagę określony ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2020 r. poz. 1219, z późn. zm.), cel działania Narodowego Funduszu (w szczególności art. 400b ust. 1) oraz wynikające z art. 400q ust. 2 tej ustawy zalecenie prowadzenia przez Narodowy Fundusz gospodarki finansowej w sposób zapewniający pełne wykorzystanie środków pochodzących z Unii Europejskiej niepodlegających zwrotowi przeznaczonych na ochronę środowiska i gospodarkę wodną (...)*” do zadań NFOŚiGW należy: „*zapewnienie możliwości ubiegania się o współfinansowanie ze środków krajowych projektów LIFE, które są zgodne z krajowymi dokumentami strategicznymi w obszarze ochrony środowiska i klimatu, na zasadach określonych we właściwym programie priorytetowym Narodowego Funduszu*”.

W ciągu trzech lat obowiązywania Wieloletniego Programu Prac LIFE 2021-2024, Polska osiągnęła zakładany przez NFOŚiGW cel pozyskania 4,3 %¹ budżetu przeznaczonego w LIFE na dotacje, zostając tym samym beneficjentem netto Programu LIFE w Wieloletnim Programie Prac. By osiągnąć ten cel, w trakcie pierwszych 4 lat obowiązywania Programu, należało pozyskać dla Polski co najmniej 101,3 mln euro. Tymczasem, wyniki naborów 2023 wskazują, że w ciągu trzech pierwszych lat Polska uzyskała dofinansowanie z LIFE w wysokości ponad 110 mln euro. Stało się to w dużej mierze dzięki zaakceptowaniu przez KE 4 strategicznych projektów LIFE, które pozyskały łącznie kwotę ok. 56,3 mln euro. Łączny koszt całkowity, realizowanych w Polsce i współfinansowanych przez NFOŚiGW, krajowych i zagranicznych projektów LIFE wyniósł ponad 152 mln euro.

3. Wyniki naborów LIFE 2023 i informacja dotycząca zawartych umów

Nabory wniosków do KE o dofinansowanie w 2023 r. były trzecią serią naborów w ramach perspektywy finansowej 2021-2027. Z opublikowanych w 2024 r. przez Komisję Europejską statystyk naborów LIFE 2023 wynika, że łącznie złożonych zostało 29 wniosków z Polski dotyczących projektów standardowych, 9 z zakresu przejścia na czystą energię, 3 projekty strategiczne. Ponadto 112 polskich podmiotów uczestniczyło w naborze jako partnerzy w projektach zagranicznych.

Nabory 2023 zakończyły się wyborem w 2024 r. 8 polskich projektów LIFE, w tym 2 NAT, 1 ENV, 3 CLIMA, 2 CET w tym 1 projektu strategicznego. Ponadto KE dofinansowała 13 zagranicznych projektów LIFE z udziałem polskich partnerów: 2 NAT, 1 ENV, 2 CLIMA, 8 CET.

Udzielone w 2024 roku wsparcie NFOŚiGW obejmuje projekty z naboru 2021, 2022 i 2023 r., dofinansowywane przez KE, którym Zarząd NFOŚiGW przyznał dofinansowanie. Zestawienie przedstawia tabela 1.

¹ Wg informacji z Ministerstwa Finansów z lipca 2021 roku udział Polski w finansowaniu budżetu UE w latach 2021-2027 jest prognozowany na ok. 4,3%, podczas gdy w latach 2014-2020 wyniósł 3,3%.

Tabela 1. Zestawienie projektów z naboru 2021, 2022, 2023 r. dofinansowywanych przez KE i NFOŚiGW w 2024 roku (dla środków KE przyjęto kurs przeliczeniowy 4,70 PLN/EUR)

Lp.	Nazwa Wnioskodawcy	Tytuł przedsięwzięcia	Rodzaj projektu	Całkowity koszt [PLN]	Kwota dof. ze środków KE [EUR]	Kwota dof. ze środków KE [PLN]	Kwota dof. ze środków NFOŚiGW [PLN]
NABORY 2021							
1.	DetoxED Sp. z o.o.	Eko-Ambasadorzy na rzecz eliminacji szkodliwych chemikaliów w otoczeniu	GovEnv	471 119	60 143	282 672	163 783
2.	Fundacja Instytut na rzecz Ekorozwoju	Łączenie państw członkowskich UE w celu osiągnięcia celu 1,5oC określonego w Porozumieniu Paryskim	GovClima	715 124	91 292	429 072	250 703
3.	MGGP Aero Sp. z o.o.	Wykorzystanie teledetekcji do zarządzania błękitno-zieloną infrastrukturą miast w procesie adaptacji do zmian klimatu	CCA	21 261 117	2 714 182	12 756 6 55	7 392 262
RAZEM				22 447 360	2 865 617	13 468 400	7 806 748
NABORY 2022							
4.	Województwo Podkarpackie	Skuteczne wdrożenie programu ochrony powietrza dla województwa podkarpackiego z uwzględnieniem problemu ubóstwa energetycznego: "Podkarpackie – żyj i oddychaj"	Strat/Pow	109 980 000	14 040 000	65 988 000	38 410 281
5.	Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu	Ponad granicami: ochrona orlika grubodziobego na terenach łęgowych i zimowiskach oraz na trasie migracji	NAT	75 574 266	3 504 027	16 468 927	3 215 924
6.	Małopolska Agencja Rozwoju Regionalnego - MARR SA	System przewidywania i zapobiegania powodziom błyskawicznym	CCA	1 738 022	221 875	1 042 813	575 990
7.	Meteo Sp. z o.o.	System przewidywania i zapobiegania powodziom błyskawicznym	CCA	1 526 302	194 847	915 781	526 886
8.	Centrum Badawczo-Produkcyjne ALCOR Sp. z o.o.	Poprawa stanu gleby poprzez wykorzystanie odpadowego pelletu celulozowo-skalnego oraz impregnowanych zrębków drzewnych	ENV	6 389 829	815 723	3 833 898	2 183 574
9.	PROZON Fundacja Ochrony Klimatu	Legal HFC 4 LIFE - Opracowanie i wdrożenie modelu współpracy i narzędzi pomiędzy organami państwowymi i innymi podmiotami w celu poprawy monitoringu w obszarze HFC oraz ich nielegalnego obrotu	GovClima	7 602 902	970 583	4 561 740	2 519 642
RAZEM 2022				202 811 321	19 747 055	92 811 159	47 432 297
NABORY 2023							
10.	Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków	Kulik wielki zagrożony. Ochrona kulika wielkiego Numenius arquata w Polsce.	NAT	29 967 066	4 778 131	22 457 216	4 113 362
RAZEM 2023				29 967 066	4 778 131	22 457 216	4 113 362
Razem Nabór 2021, 2022, 2023				255 225 747	27 390 803	128 736 774	59 352 407

Na szczególną uwagę zasługuje dofinansowanie w 2024 r. przez NFOŚiGW dotacją w kwocie blisko 38,5 mln zł strategicznego projektu zintegrowanego pn. „Podkarpackie – Live and Breathe (Podkarpackie – żyj i oddychaj)”, co pozwoliło pozyskać z Komisji Europejskiej dotację LIFE w kwocie prawie 66 mln zł (14 mln euro). Projekt realizowany będzie w latach 2024-2033 przez województwo podkarpackie w konsorcjum z 65 innymi podmiotami (z czego 61 to gminy woj. podkarpackiego). Dzięki realizacji projektu, zapewnione zostaną warunki do pełnego wdrożenia Programu Ochrony Powietrza dla województwa podkarpackiego (POPP), z uwzględnieniem problemu ubóstwa energetycznego.

W roku 2024 podjęta również została uchwała Zarządu NFOŚiGW o dofinansowaniu projektu Województwa Pomorskiego „Wdrożenie Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Pomorskiego (PGOWP), uwzględniającego hierarchię sposobów postępowania z odpadami komunalnymi” na kwotę ponad 33 mln zł. Umowę zawarto w styczniu 2025 r.

Zestawienie wszystkich projektów z naboru 2022 oraz naboru 2023 dofinansowywanych przez KE, dla których umowy z NFOŚiGW zaczęto przygotowywać w roku 2024 przedstawia tabela 2. Współfinansowanie NFOŚiGW dla tych 4 umów wynosi ponad 51,5 mln zł. Dodatkowo, grupa projektów z naborów 2022 i 2023, złożona w formie wniosków o dofinansowanie, podlega obecnie ocenie i zostanie przedstawiona Zarządowi NFOŚiGW, w celu podjęcia decyzji o przyznaniu dofinansowania.

Tabela 2. Zestawienie projektów z naboru 2022 oraz z naboru 2023 dla których przygotowywane są umowy o dotację NFOŚiGW (dla środków KE przyjęto kurs przeliczeniowy 4,70 PLN/EUR) – stan na 31.12.2024.

Lp.	Beneficjent	Nazwa przedsięwzięcia	Obszar priorytet.	Całkowity koszt [PLN]	Dof. NFOŚiGW [%]	Środki NFOŚiGW [PLN]
Nabór LIFE 2022						
1.	MORSKI INSTYTUT RYBACKI - PIB	Skoordynowane opracowywanie i wdrażanie najlepszych praktyk w zakresie ograniczania przyłów w regionach północnego Atlantyku, Morza Bałtyckiego i Morza Śródziemnego	NAT	1 178 555,00	28,00	329 940
Nabór LIFE 2023						
2.	Województwo Pomorskie	Wdrożenie Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Pomorskiego (PGOWP) uwzględniającego hierarchię sposobów postępowania z odpadami komunalnymi	Strat/ENV	102 963 299,50	35,00	33 069 839
3.	Uniwersytet Gdański	Różnorodność biologiczna wybrzeża południowego Bałtyku - odtwarzanie siedlisk wydmy i opracowanie dobrych praktyk zarządzania morską strefą brzegową	NAT	40 099 881,31	28,00	10 303 453
4.	Województwo Małopolskie	Projektowanie i realizacja wzorcowej adaptacji wśród miast średniej wielkości – „Małopolska gotowa na adaptację”	CLIMA	22 524 712,00	35,00	7 883 649
RAZEM				166 766 447,81		51 586 881

Ponadto, w tabeli 2a przedstawione zostało zestawienie projektów zagranicznych z naboru 2023 r., w których polskie podmioty uzyskały wsparcie KE, a które nie wystąpiły o współfinansowanie do NFOŚiGW, oraz projekty podprogramu „Przejście na czystą energię” (CET), dofinansowywane przez KE do poziomu 95 % ich kosztów kwalifikowanych.

Tabela 2a. Zestawienie projektów zagranicznych z naboru 2023 r. w których polskie podmioty uzyskały wsparcie KE i które nie wystąpiły o współfinansowanie do NFOŚiGW oraz projekty podprogramu „Przejście na czystą energię” (CET) dofinansowywane przez KE do poziomu 95 % ich kosztów kwalifikowanych.

Lp.	Beneficjent (Koordynator/Współbeneficjent)	Nazwa przedsięwzięcia	Obszar	Środki KE [EUR]
1	Mazowiecka Agencja Energetyczna Sp. z o.o.	Instrument Europejskich Wspólnot Energetycznych	CET	12 008,25
2	Krajowa Agencja Poszanowania Energii S.A.	Zintegrowany łańcuch narzędzi do tworzenia map drogowych dekarbonizacji i planów inwestycyjnych w kierunku wydajnych systemów ciepłowniczych i chłodniczych	CET	194 100,68
3	Krajowa Agencja Poszanowania Energii S.A.	Narzędzia i usługi wspierające efektywne wykorzystanie EPREL	CET	160 708,65

Lp.	Beneficjent (Koordynator/Współbeneficjent)	Nazwa przedsięwzięcia	Obszar	Środki KE [EUR]
4	Mazowiecka Agencja Energetyczna Sp. z o.o.	ESCALATE lokalne plany przejścia na ogrzewanie i chłodzenie: Regionalne multiplikatory budowania potencjału i wsparcia technicznego w celu wzmocnienia pozycji administracji lokalnych	CET	76 644,10
5	Krajowa Agencja Poszanowania Energii S.A.	OSS Facilitator EPC - Zintegrowane usługi dla podmiotów publicznych w procesie przygotowania, realizacji projektów EPC w budynkach użyteczności publicznej	CET	370 565,00
6	RAFAL MATEUSZ CIESLAK			275 806,00
7	Stowarzyszenie Gmin Polska Sieć „Energie Cités”	Rozwijanie umiejętności w zakresie renowacji domów w punktach kompleksowej obsługi	CET	206 349,50
8	Fundacja Naukowa Instytut Badań Strukturalnych	Władze lokalne w walce z ubóstwem energetycznym w prywatnych budynkach wielorodzinnych	CET	348 994,95
9	GMINA MIEJSKA RUMIA			87 978,08
10	Krajowa Agencja Poszanowania Energii S.A.	Wprowadzenie pompy ciepła. Proste i niedrogie	CET	163 784,58
11	MIASTO I GMINA SEROCK	Centra wsparcia transformacji czystej energii	CET	130 620,25
12	Stowarzyszenie Gmin Polska Sieć „Energie Cités”			221 647,83
13	Mazowiecka Agencja Energetyczna Sp. z o.o.	Jak przyspieszyć lokalną transformację energetyczną dzięki wsparciu władz lokalnych	CET	116 287,60
14	Politechnika Wrocławska	Budynki i edukacja w ekosystemie drewna dla nowego europejskiego Bauhausu	ENV	64 025,06
15	Instytut Ogrodnictwa - Państwowy Instytut Badawczy	Wytyczne dotyczące zasad specyficznych dla gospodarstwa lub uprawy w celu złagodzenia wpływu pestycydów przy jednoczesnym zapewnieniu zrównoważonego rolnictwa	ENV	150 708,00
16	Instytut Ochrony Roślin - Państwowy Instytut Badawczy			67 506,00
17	BERGAMO TECNOLOGIE Sp. z o.o.	Ograniczenie emisji CO2 dzięki naturalnym płytom budowlanym	CCA	230 625,66
18	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	Skuteczny i sprawiedliwy europejski handel uprawnieniami do emisji dwutlenku węgla: Zapewnienie, że unijne ceny emisji dwutlenku węgla i wykorzystanie dochodów służą klimatowi i społeczeństwu	GIC	21 898,62
Razem				2 900 258,81

4. Nabory LIFE 2024

4.1 Nabory do KE 2024

Ogłoszone przez KE nabory LIFE w 2024 roku stanowiły czwartą serię naborów w perspektywie finansowej 2021-2027. W naborach LIFE 2024 roku dla projektów standardowych (SAP) i innych działań (OA) obowiązywał tryb jednoetapowy – składane były pełne wnioski. Dla projektów strategicznych obowiązywał tryb dwuetapowy.

Działalność Krajowego Punktu Konsultacyjnego Programu LIFE i wdrażanie programu priorytetowego Współfinansowanie Programu LIFE przełożyły się na dużą aktywizację polskich wnioskodawców do Programu LIFE.

Zgodnie z danymi przekazanymi Krajowym Punktem Kontaktowym LIFE przez Komisję Europejską, liczba wniosków złożonych w poszczególnych naborach LIFE prezentuje się następująco:

- Przyroda i bioróżnorodność (LIFE-2024-SAP-NAT) – polscy wnioskodawcy złożyli jako podmiot koordynujący 14 wniosków (3. miejsce w Europie) na 137 wniosków złożonych z całej Europy.
- Łagodzenie zmiany klimatu i przystosowanie się do niej (LIFE-2024-SAP-CLIMA) – polscy wnioskodawcy złożyli jako podmiot koordynujący 18 wniosków (3. miejsce w Europie) na 183 wnioski złożone z całej Europy.
- Gospodarka o obiegu zamkniętym i jakość życia (LIFE-2024-SAP-ENV) – polscy wnioskodawcy złożyli jako podmiot koordynujący 9 wniosków (8. miejsce w Europie) na 265 wniosków złożonych z całej Europy.
- Przejście na czystą energię (LIFE-2024-CET) – polscy wnioskodawcy złożyli 7 wniosków. Złożono łącznie 310 wniosków z całej Europy. Dane dotyczące uczestników (beneficjentów i współbeneficjentów) mówią o 2 059 uczestnikach z Europy, z czego z Polski 76 – co plasuje Polskę na 8. miejscu.
- Projekty Strategiczne (LIFE-2024-STRAT-two-stage) – polscy wnioskodawcy złożyli 5 (najwięcej w Europie) wniosków (jako podmiot koordynujący) na 52 wnioski złożone z całej Europy.
- Pomoc techniczna na przygotowanie projektu strategicznego (LIFE-2024-TA-PP) – polscy wnioskodawcy złożyli 2 wnioski (jako podmiot koordynujący) na 15 wniosków złożonych z całej Europy.

Na chwilę przygotowania Informacji KE nie poinformowała KPK o wynikach naborów 2024 roku.

4.2 Inkubator wniosków LIFE

Jednym z działań podjętych przez NFOŚiGW w 2024 r. było uruchomienie, w ramach programu priorytetowego Współfinansowanie Programu LIFE, kolejnego naboru Inkubatora Wniosków LIFE.

Nabór trwał od 13.05.2024 r. do 28.06.2024 r.

Łącznie do NFOŚiGW wpłynęło 26 wniosków, z których dwa zostały negatywnie ocenione w zakresie kryteriów dostępu (ocena formalna), 15 negatywnie w zakresie kryteriów jakościowych, a 9 pozytywnie w zakresie kryteriów jakościowych.

Nabór Inkubator Wniosków LIFE 2024 r. zakończył się zatwierdzeniem do dofinansowania 9 dotacji na przygotowanie wniosków do Programu LIFE. 5 umów zostało zawartych w 2024 roku, 2 zostały zawarte na początku 2025 roku. 1 wnioskodawca wycofał się z dofinansowania, kolejna umowa jest przygotowana do zawarcia.

W 2024 roku zawarto 7 umów o dofinansowanie przedsięwzięć w formie dotacji w ramach Inkubatora (co przedstawia tabela 3):

—5 umów zawarto z wnioskodawcami z naboru 2024 r., oraz

– 2 umowy zawarto z wnioskodawcami z naboru 2023 r.

Łączna kwota przyznanego w 2024 roku dofinansowania wyniosła 382 400 zł.

Tabela 3. Zestawienie wniosków w ramach Inkubatora Wniosków LIFE, na których realizację zawarto umowy o dofinansowanie w formie dotacji ze środków NFOŚiGW w 2024 r.

L.p.	Nazwa wnioskodawcy	Nazwa przedsięwzięcia	Kwota przyznanego dofinansowania w PLN
1	KAPE S.A. (nabór 2023 r.)	Przygotowanie wniosku do Programu LIFE pn. Facylitator EPC	18 000,00
2	Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu (nabór 2023 r.)	Przygotowanie wniosku do Programu LIFE pn. Ochrona mopka zachodniego w Polsce	50 000,00
3	KAPE S.A.	Przygotowanie wniosku do Programu LIFE pn.: Rozwój i poprawa umiejętności specjalistów w zakresie zielonej renowacji budynków - BUILDUPGreenSkillsPL	26 400,00
4	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie	Przygotowanie wniosku do Programu LIFE pn.: Zwiększenie retencji na obszarach mokradłowych z wykorzystaniem danych satelitarnych	80 000,00
5	Gmina Poddębice	Przygotowanie wniosku do Programu LIFE pn.: Zastosowanie NBS w celu złagodzenia wpływu rolnictwa na zasoby wodne w obliczu zmian klimatu	48 000,00
6	Miasto Łowicz	Przygotowanie wniosku do Programu LIFE pn.: NEW_LIFE – Adaptacja do zmian klimatu w miastach oparta na podejściu strategicznym	80 000,00
7	Województwo Świętokrzyskie - Zespół Świętokrzyskich i Nadnidziańskich Parków Krajobrazowych w Kielcach	Przygotowanie wniosku do Programu LIFE pn.: Renaturyzacja dolin rzecznych poprzez odtworzenie powiązań biocenotycznych zagrożonych gatunków małży i ryb słodkowodnych - LIFE Spawn	80 000,00
W sumie:			382 400,00

4.3 Nabór wniosków o współfinansowanie przedsięwzięć przez NFOŚiGW w 2024 r.

W pozostałych naborach, realizowanych w ramach programu priorytetowego „Współfinansowanie Programu LIFE”, w 2024 r. wpłynęło do NFOŚiGW 21 wniosków, z czego:

- 13 wniosków o dotację na łączną kwotę 137 709 tys. zł, w ramach kontynuowanego naboru o współfinansowanie projektów LIFE 2023, który zakończył się 30.12.2024 r.:
 - w trybie naboru podstawowego 5 wniosków, w tym 2 wnioski dotyczące projektów standardowych i 3 wnioski dotyczące projektów strategicznych,
 - w trybie naboru uzupełniającego 8 wniosków, wszystkie dotyczące projektów standardowych;
- 6 wniosków o dotację na łączną kwotę 77 569 tys. zł, w ramach naboru o współfinansowanie projektów LIFE 2024, który rozpoczął się 03.06.2024 r., w tym 5 wniosków dotyczących projektów standardowych i 1 wniosek dla projektu strategicznego na kwotę 42 537 tys. zł (nabór podstawowy I etap);
- 2 wnioski w ramach kontynuowanego naboru dotyczącego pożyczek, który rozpoczął się 31.01.2022 r., na łączną kwotę 3 813 tys. zł.

W 2024 r. podpisano 10 umów dotacji na łączną kwotę 59 352 tys. zł, które dotyczyły współfinansowania przez Narodowy Fundusz projektów LIFE wybranych przez Komisję Europejską w naborze 2021 r. (3 projekty), naborze 2022 (6 projektów) i naborze 2023 r. (1 projekt).

Zawarte umowy pozwolą na osiągnięcie poniższych wskaźników:

- liczba gatunków zagrożonych, dla których wykonano działania ochronne, bądź opracowano programy ochrony: 2 szt.;
- powierzchnia siedlisk wspartych w zakresie uzyskania lepszego statusu ochrony: 1 700 ha;
- liczba wykonanych/przetestowanych instalacji innowacyjnych, pilotażowych lub demonstracyjnych: 10 szt.;
- zasięg zrealizowanych przedsięwzięć edukacyjno-promocyjnych oraz informacyjnych: 14,2 mln osób.

W ramach naboru wniosków o udzielenie pożyczki na wkład własny i zachowanie płynności finansowej przedsięwzięć LIFE, wpłynęły 2 wnioski, na łączną kwotę 3 813 tys. zł, które podlegają obecnie ocenie. W 2024 r. nie zawarto umów o pożyczkę. Nabór został zakończony 27.12.2024 r., a jego wznowienie zaplanowano na marzec 2025 r.

Za najważniejsze umowy zawarte w 2024 r., obok wymienionej już umowy nr 24/2024 z Województwem Podkarpackim, należy uznać:

- umowę 105/2024 z MGGP Aero Sp. z o.o. na dofinansowanie projektu pn.: „Wykorzystanie teledetekcji do zarządzania błękitno-zieloną infrastrukturą miast w procesie adaptacji do zmian klimatu” dotacją w kwocie do 7 392 262,00 zł;
- umowę 324/2024 z Polskim Towarzystwem Ochrony Ptaków na dofinansowanie projektu pn.: „Kulik wielki zagrożony. Ochrona kulika wielkiego *Numenius arquata* w Polsce” dotacją w kwocie do 4 778 131,00 zł;
- umowę 70/2024 z Uniwersytetem Przyrodniczym w Poznaniu na dofinansowanie projektu pn.: „Ponad granicami: ochrona orlika grubodziobego na terenach łęgowych i zimowiskach oraz na trasie migracji” dotacją w kwocie do 3 215 924,00 zł.

Informację o efektach rzeczowych i ekologicznych planowanych w umowach dotacji zawartych w roku 2024 zawarto w Załączniku nr 2. Przygotowano ją na podstawie systemów informatycznych Narodowego Funduszu.

4.4 Współfinansowanie projektów LIFE przez NFOŚiGW w latach 2021-2024

W zakresie współfinansowania przez NFOŚiGW projektów LIFE w latach 2021-2024 zawarto 33 umowy dotacji na łączną kwotę 214 967 589,00 zł, co pozwoliło polskim beneficjentom pozyskać z Programu LIFE dotacje KE o łącznej wartości 84 557 393 euro.

NFOŚiGW zawarł również 5 umów pożyczek na zachowanie płynności finansowej projektów LIFE na łączną kwotę 3,2 mln zł.

Ponadto wsparto przygotowanie wniosków do Programu LIFE w ramach Inkubatora wniosków LIFE, zawierając 33 umowy dotacji na kwotę 2,1 mln zł.

Wypłaty dofinansowania NFOŚiGW na wsparcie projektów LIFE w latach 2021-2024 w ramach umów zawartych i kontynuowanych z lat poprzednich wyniosły: 75,53 mln zł w ramach 55 umów dotacji na współfinansowanie projektów LIFE, 1,14 mln zł w ramach 33 umów dotacji na przygotowanie wniosków do LIFE oraz 7,82 mln zł w ramach 8 umów pożyczek.

W zakresie współfinansowania przez NFOŚiGW projektów LIFE w latach 2021-2024 uzyskano następujące wartości wskaźników osiągnięcia celu programu priorytetowego:

Wskaźniki planowane do osiągnięcia w ramach programu priorytetowego z umów podpisanych do 2024 roku i w latach kolejnych:

- liczba gatunków zagrożonych, dla których wykonano działania ochronne bądź opracowano programy ochrony: 70 szt.;
- powierzchnia siedlisk wspartych w zakresie uzyskania lepszego statusu ochrony: 120 599 ha;
- liczba wykonanych/przetestowanych instalacji innowacyjnych, pilotażowych lub demonstracyjnych: 27 szt.;
- zasięg zrealizowanych przedsięwzięć edukacyjno- promocyjnych oraz informacyjnych: 35,6 mln osób.

Wskaźniki osiągnięte w ramach umów zakończonych rzeczowo w latach do 2024:

- liczba gatunków zagrożonych, dla których wykonano działania ochronne bądź opracowano programy ochrony: 17 szt.;
- Powierzchnia obszarów, na których przywrócono lub zapewniono ochronę właściwego stanu ekosystemów: 0 ha;
- liczba wykonanych/przetestowanych instalacji innowacyjnych, pilotażowych lub demonstracyjnych: 4 szt.;
- zasięg zrealizowanych przedsięwzięć edukacyjno-promocyjnych oraz informacyjnych: 18,7 mln osób.

Stopień wdrażania programu w latach 2021-2024 (umowy zawarte):

- w zakresie budżetu:
 - > wykonanie budżetu dotacyjnego: 61% (przewiduje się konieczność zwiększenia budżetu),
 - > wykonanie budżetu pożyczkowego: 8%;
- w zakresie wskaźników:
 - > wykonanie planowanego wskaźnika ochrony gatunków zagrożonych: 13%,
 - > wykonanie planowanego wskaźnika ochrony siedlisk: 100%,
 - > wykonanie planowanego wskaźnika wykonanych/przetestowanych instalacji innowacyjnych, pilotażowych lub demonstracyjnych: 104%,
 - > wykonanie planowanego wskaźnika zasięgu zrealizowanych przedsięwzięć edukacyjno-promocyjnych oraz informacyjnych: 74%.

4.5 Porównanie naborów KE 2023 i 2024

W naborze 2023 złożono 179 wniosków, w których biorą udział polskie podmioty, w tym 41 złożonych zostało przez koordynatorów projektów z Polski. Z kolei w naborze 2024 złożono 281 wniosków, w których uczestniczą podmioty z Polski, w tym 48 zostało złożonych przez polskie podmioty będące koordynatorem tych przedsięwzięć.

W porównaniu do 2023 roku, w naborach 2024 złożono ponad 100 wniosków więcej z udziałem polskich podmiotów, w tym o 10 więcej wniosków, gdzie polskie podmioty są koordynatorami projektu. Nastąpił wzrost liczby wniosków z Polski w każdym z podprogramów (ENV 7/9; NAT 11/14, CLIMA 11/14), za wyjątkiem CET, gdzie zainteresowanie było mniejsze (9/7).

W naborze 2024 KE zanotowała najwyższą liczbę złożonych wniosków z całej Europy, wśród naborów 2021-2024. W 2024 wpłynęło 895 wniosków standardowych i projektów CET, gdy rok wcześniej było ich 396, a w naborze 2022 – 526.

W zakresie projektów strategicznych wciąż utrzymuje duże zainteresowanie polskich wnioskodawców tego typu przedsięwzięciami. W naborze 2023 złożono 3 wnioski z Polski, a w naborze 2024 5 wniosków. W obydwu naborach były to najwyższe wartości w Europie. Pozwala to prognozować, że Polska w dalszym ciągu będzie na pierwszym miejscu w Europie w liczbie realizowanych projektów strategicznych.

Zestawienie projektów LIFE złożonych do KE w naborze 2024 w poszczególnych podprogramach przedstawiono w Tabeli 4.

Tabela 4. Wnioski projektów standardowych LIFE złożone do KE w naborze 2024 r.

Obszar	Podprogram	Wszystkie kraje członkowskie UE		Polska		
		Liczba wniosków	Wnioskowana kwota dof. KE w EUR	Beneficjenci koordynujący	Wnioskowana kwota dof. KE w EUR	Wnioski zagraniczne
Środowisko	Gospodarka o obiegu zamkniętym i jakość życia	265	725 649 178	9	13 683 889	45
	Przyroda i różnorodność biologiczna	137	609 798 348	14	40 613 193	46
Klimat	Łagodzenie zmian klimatu i przystosowanie się do nich	183	627 951 255	18	29 533 468	76
	Przejsięcie na czystą energię	310	475 515 155	7	3 674 496	66
	SUMA	895	2 438 913 936	48	73 835 729	233

5. Realizacja projektów LIFE w Polsce w latach 2008-2024

5.1 Projekty LIFE dofinansowane przez NFOŚiGW

Od roku 2008, kiedy NFOŚiGW włączył się w realizację Programu LIFE w Polsce jako instytucja współfinansująca, podpisano 151 umów, w tym 128 umów o dofinansowanie w formie dotacji, 22 umowy dofinansowania w formie pożyczki na zachowanie płynności finansowej przedsięwzięcia oraz 1 umowę dofinansowania w formie pożyczki na zapewnienie wkładu własnego Wnioskodawcy.

Większość projektów współfinansowanych przez NFOŚiGW (93) to przedsięwzięcia krajowe – realizowane przez polskich beneficjentów na terenie Polski.

Polskie podmioty brały także udział w realizacji projektów zagranicznych (21 przedsięwzięć, 27 umów), koordynowanych przez podmioty z Włoch, Szwecji, Belgii, Litwy, Hiszpanii, Niemiec, Bułgarii, Czech, Francji, Słowacji oraz Finlandii.

Zestawienie wszystkich zawartych umów o współfinansowanie projektów LIFE stanowi załącznik 1 do Informacji. Strukturę zawartych umów oraz dane finansowe przedstawia tabela nr 5.

Tabela 5. Zestawienie umów dotacji na współfinansowanie polskich i realizowanych w Polsce zagranicznych projektów LIFE zawartych przez NFOŚiGW w latach 2008 – 2024. Dla dofinansowania KE przyjęto kurs przeliczeniowy 4,24 PLN/EUR dla lat 2007-2020 oraz 4,70 PLN/EUR dla lat 2021-2027

Instrument Finansowy LIFE+ (perspektywa 2007-2013)					
rodzaj umowy	liczba umów	zakres tematyczny	całkowity koszt [PLN]	kwota dofinansowania ze środków KE [PLN]	kwota dofinansowania ze środków NFOŚiGW [PLN]
dotacje	38	Przyroda i różnorodność biologiczna	429 686 755	242 699 891	179 217 724
	18	Ochrona środowiska i zarządzanie zasobami	121 284 857	59 211 278	49 941 763
	10	Zarządzanie i informacja w zakresie środowiska	67 545 757	35 150 016	29 937 379
	66	RAZEM	618 517 369	337 061 185	259 096 866
Program LIFE (perspektywa 2014-2020)					
dotacje	11	Przyroda i różnorodność biologiczna	133 273 529	78 778 747	42 211 099
	3	Ochrona środowiska i efektywne gospodarowanie zasobami	6 821 781	4 055 296	2 127 194
	9	Zarządzanie i informacja w zakresie środowiska	48 035 176	27 750 477	12 970 803
	5	Dostosowanie się do skutków zmian klimatu	41 290 531	21 089 237	12 401 647
	5	Łagodzenie skutków zmiany klimatu	29 025 077	13 838 287	9 130 194
	4	Zarządzanie i informacja w zakresie klimatu	23 069 874	13 801 895	6 759 186
	7	Projekty zintegrowane	292 227 897	174 926 148	89 718 204
	44	RAZEM	573 743 365	334 240 087	175 318 327
Program LIFE (perspektywa 2021-2027) do roku 2023					
dotacje	1	Zarządzanie w zakresie przyrody	6 706 891	4 020 803	2 705 531
	1	Strategiczne projekty przyrodnicze	168 934 859	101 360 914	57 846 528
	2	Strategiczne projekty zintegrowane – działania na rzecz klimatu	194 609 521	116 765 712	67 000 478
	3	Przyroda i różnorodność biologiczna	122 622 605	49 174 333	13 329 355
	3	Zarządzanie i informacja w zakresie środowiska	3 494 958	2 077 452	1 202 882
	3	Środowisko	21 249 541	12 749 714	7 555 117
	1	Zarządzanie w zakresie klimatu	715 124	429 072	250 703
	1	Łagodzenie skutków zmiany klimatu	7 602 903	4 561 740	2 519 642
	3	Dostosowanie się do skutków zmian klimatu	24 525 411	14 715 249	8 495 138
	18	RAZEM	550 461 843	305 854 989	160 905 374
Razem nabory 2008 – 2023					
dotacje	128	-	1 742 723 076	977 195 439	595 366 165

Zestawienie poniżej (tabela nr 6) przedstawia strukturę oraz dane finansowe umów zawartych przez NFOŚiGW na dofinansowanie w formie pożyczki w ramach programu priorytetowego „Współfinansowanie Programu LIFE”.

Tabela 6. Zestawienie umów pożyczek na zachowanie płynności finansowej i na wkład własny zawartych przez NFOŚiGW od 2013 r.

Instrument Finansowy LIFE+ (perspektywa 2007-2013)				
rodzaj umowy	liczba umów	zakres tematyczny	całkowity koszt [PLN]	kwota dofinansowania ze środków NFOŚiGW [PLN]
pożyczki	12	Przyroda i różnorodność biologiczna	13 074 976	13 074 976
	2	Zarządzanie i informacja w zakresie środowiska	1 091 956	1 091 956
	3	Ochrona środowiska i zarządzanie zasobami	2 656 310	2 656 310
	17	RAZEM	16 823 242	16 823 242
Program LIFE (perspektywa 2014-2020 i 2021-2027)				
pożyczki	1	Ochrona środowiska i efektywne gospodarowanie zasobami	4 000 000	4 000 000
	1	Dostosowanie się do skutków zmian klimatu	1 670 775	1 670 775
	1	Łagodzenie skutków zmiany klimatu	529 157	529 157
	3	Przyroda i różnorodność biologiczna	956 760	956 760
	6	RAZEM	7 156 692	7 156 692
pożyczki	23	ŁĄCZNIE	23 979 934	23 979 934

Beneficjenci, którzy otrzymali dofinansowanie ze środków NFOŚiGW w formie dotacji dla projektów LIFE realizowanych w perspektywie 2021-2027, złożyli dotąd tylko 2 wnioski o dofinansowanie ze środków NFOŚiGW w formie pożyczki. Oba wnioski złożono w roku 2024 i podlegają aktualnie ocenie. Dwie umowy pożyczki zawarte w 2021 oraz trzy umowy pożyczki zawarte w 2022 roku dotyczyły projektów z perspektywy 2014-2020.

5.2 Kontrola projektów LIFE w 2024 r.

Umowy na współfinansowanie projektów LIFE+/LIFE podlegają przynajmniej jednokrotnej kontroli w okresie realizacji projektu. Dodatkowo istnieje możliwość przeprowadzenia kontroli doraźnej uzasadnionej występującymi okolicznościami. W 2025 roku wszystkie prowadzone kontrole były realizowane w ramach kwartalnych planów kontroli.

W 2024 roku skontrolowanych zostało łącznie 7 przedsięwzięć, jeden z kontrolowanych Beneficjentów otrzymał zalecenia pokontrolne, które zostały zrealizowane.

Zestawienie kontrolowanych w 2024 r. umów przedstawiono w tabeli nr 7 poniżej.

Tabela nr 7. Zestawienie umów, których kontrolę przeprowadzono w 2024 r.

Lp.	Numer umowy	Nazwa przedsięwzięcia	Beneficjent	Zalecenia pokontrolne	Realizacja zaleceń
1	1603/20202	Ochrona i odtwarzanie mokradeł na terenie obszaru Natura 2000 "Puszcza Kampinowska	Kampinoski Park Narodowy	Nie	Nd
2	3018/2022	Poprawa efektywności energetycznej na Litwie	Gmina Puńsk	Nie	Nd
3	3219/2022	Plan efektywnego podnoszenia świadomości społecznej dla wdrażania GOZ w zakresie wykorzystania materiałów z recyklingu opon w środowisku miejskim	Instytut Ekologii Terenów Uprzemysłowionych	Tak	Tak*
4	71/2023	Wspieranie użytkowników terenów wojskowych w zarządzaniu obszarami Natura 2000	Ministerstwo Obrony Narodowej	Nie	Nd
5	85/2023	Kompleksowe podnoszenie świadomości i zmiana zachowań dla stworzenia środowiska miasta wolnego od rtęci	Politechnika Łódzka	Nie	Nd
6.	277/2023	Rozwiązanie służące zagospodarowaniu zmieszanych odpadów twardych tworzyw sztucznych przy zastosowaniu podejścia gospodarki o obiegu zamkniętym	INVESTEKO SA	Nie	Nd
7.	40/2024	Łączenie państw członkowskich UE w celu osiągnięcia celu 1,5 o C określonego w Porozumieniu Paryskim	Fundacja na Rzecz Ekorozwoju	Nie	Nd

*Zalecenia dotyczące umowy 3219/2022, wydane dla Instytutu Ekologii Terenów Uprzemysłowionych, dotyczyły przestania do NFOŚiGW wyjaśnić ws. rozbieżności wykonanego zakresu rzeczowego z Harmonogramem rzeczowo-finansowym oraz opóźnień w realizacji Projektu, a także uzyskania stanowiska NFOŚiGW w zakresie ich wpływu na osiągnięcie efektu rzeczowego Przedsięwzięcia, a następnie uzgodnienia działań niezbędnych do uzyskania zgodności z umową o dofinansowanie zawartej z NFOŚiGW. Zalecenia pokontrolne zostały zrealizowane.

6. Działania Krajowego Punktu Kontaktowego LIFE w 2024 r.

6.1 Realizacja Projektu Budowania Potencjału LIFE – umowa pomiędzy KE i NFOŚiGW

Projekt 101101078 – LIFE21-CAP-PL-CBP 4 LIFE_PL jest realizowany od 1 lutego 2023 r., w wyniku umowy podpisanej pomiędzy NFOŚiGW a European Climate, Infrastructure and Environment Executive Agency (CINEA) na Budowanie Potencjału Krajowego Punktu Kontaktowego LIFE w Polsce.

Przyznana NFOŚiGW kwota dofinansowania KE to 503 063,00 euro. Budżet łączny projektu wynosi 529 540,00 euro.

Projekt obejmuje m.in. działania informacyjno-promocyjne Krajowego Punktu Kontaktowego Programu LIFE (KPK LIFE) na rzecz rozpowszechniania wiedzy o Programie LIFE w Polsce oraz szeroko pojęte wsparcie polskich wnioskodawców LIFE, w tym w formie szkoleń, webinarów, warsztatów praktycznych, spotkań i konsultacji.

Najważniejsze działania zrealizowane w projekcie w 2024 r.:

- Dni informacyjne LIFE (11 stycznia oraz 14 i 16 maja 2024 r.);
- Konferencja on-line "Finansowanie ochrony środowiska z Programów UE" (7 marca 2024 r.);
- 2 warsztaty praktyczne z przygotowywania projektów LIFE (20-21 czerwca 2024 r.);

- 2 webinaria: “LIFE dla wody i ekosystemów wodnych” / “Polscy Współbeneficjenci Zagranicznych Projektów LIFE” (6 listopada i 4 grudnia 2024 r.);
- Szkolenie on-line dla pracowników Punktów Informacyjnych Funduszy Europejskich (6 czerwca 2024 r.);
- Opracowanie pt. “Analiza najbardziej perspektywicznej tematyki LIFE w Polsce”, wraz z bazą potencjalnych wnioskodawców LIFE (lipiec 2024 r.);
- Nagranie 5 filmów promujących Program LIFE pn. “Program LIFE – dlaczego warto?” oraz 10 podcastów wideo pn. “Krótko o LIFE”. Nagrania zrealizowane przy udziale polskich beneficjentów Programu LIFE;
- Seria reklam oraz artykułów promujących Program LIFE na ogólnodostępnych portalach internetowych;
- Opracowanie i udostępnienie na stronie internetowej KPK LIFE narzędzia pn. “Nawigator po Kanale YouTube LIFE PL.”

Po 18 miesiącach realizacji projektu, 30 września 2024 r., KPK LIFE złożył raport śródkresowy do CINEA, w którym zaprezentowane zostały postępy we wdrażaniu działań projektu. Raport zawierał również proponowane zmiany zakresu oraz terminów wybranych działań projektowych. Złożenie raportu poprzedzone zostało kolejną wizytą Monitora projektu. 24 listopada 2024 r. CINEA poinformowała pisemnie o przyznaniu kolejnej umownej transzy środków na realizację projektu w wysokości 251 531,50 euro.

6.2 Prezentacje na temat Programu LIFE na konferencjach

W 2024 roku przedstawiciele KPK LIFE przygotowali i zaprezentowali informacje na 15 konferencjach i spotkaniach organizowanych przez inne podmioty lub we współpracy z NFOŚiGW. W tabeli nr 8 przedstawiono zestawienie wspomnianych wydarzeń z 2024 roku.

Tabela 8. Zestawienie wydarzeń podczas których prezentowano Program LIFE w 2024 r.

Lp.	Data	Miejscowość	Nazwa wydarzenia
1	11.01.2024	Warszawa	Dzień Informacyjny LIFE – Zaproszenie do Programu LIFE, 15 lat LIFE z NFOŚiGW – wyróżnienie Beneficjentów
2	30.01.2024	Warszawa	„Szeroki Horyzont” – Dzień Informacyjny Horyzont Europa 2024
3	23.02.2024	Poznań	Konferencja otwierająca Projekt: LIFE After Coal – Wdrażanie Strategii Neutralności Klimatycznej Wielkopolska Wschodnia 2040 „Wielkopolska droga do neutralności klimatycznej”
4	27.02.2024	on-line	Dzień informacyjny URBACT
5	07.03.2024	on-line	Konferencja „Finansowanie ochrony środowiska ze środków UE”
6	30.04.2024	Warszawa	Program LIFE dla ochrony przyrody: Spotkanie MKiŚ, GDOŚ, CKPŚ i NFOŚiGW
7	14.05.2024	on-line	Dzień Informacyjny LIFE – Podsumowanie naborów do LIFE i zaproszenie do składania wniosków. Wsparcie w LIFE.
8	16.05.2024	Warszawa	Dzień Informacyjny LIFE – 15 lat LIFE w NFOŚiGW, Prezentacja zakresów tematycznych naborów 2024 do Programu LIFE Komisji Europejskiej
9	17.06.2024	Ślęza	XXXI Krajowa Konferencja Polskiego Towarzystwa Galwanotechnicznego i Sieci Badawczej Łukasiewicz - Warszawskiego Instytutu Technologicznego pt. „Galwanotechnika a Środowisko”.
10	06.09.2024	Przelewice	Konwent Marszałków Województw RP

Lp.	Data	Miejscowość	Nazwa wydarzenia
11	17.09.2024	Jerzmanowice	Konferencja zamykająca projekt: Wspieranie użytkowników terenów wojskowych w zarządzaniu obszarami Natura 2000
12	25.09.2024	Jaworze	Konferencja podsumowująca projekt LIFE.VISTULA.PL
13	11.10.2024	Warszawa	Kongres Bankowości Zrównoważonego Rozwoju, panel „ESG w praktyce finansowania gospodarki”
14	25.10.2024	Warszawa	IOŚ-PIB „Shaping the Future of the EU ETS: Achieving 2050 Climate Neutrality with Insights from the New European Commission and the Polish Presidency”,
15	30.10.2024	Katowice	Europejski Kongres MŚP
16	30.10.2024	Rzeszów	Konferencja otwierająca projekt LIFE „Podkarpackie – żyj i oddychaj”
17	05.11.2024	Wrocław	Partnerska Inicjatywa Miast tzw. PIM Alumni
18	08.11.2024	Warszawa	Woda dla mokradeł – retencja i nawadnianie
19	14.11.2024	Warszawa	Horizon4Poland’24
20	27.11.2024	Opole	Konferencja podsumowująca projekt LIFE pn. „Wdrożenie systemu zarządzania jakością powietrza w samorządach województwa opolskiego” LIFE_AQP_Opolskie_2019.PL-LIFE19 GIE/PL/000398 wraz z XIII Posiedzeniem Komitetu Sterującego Projektem LIFE
21	06.12.2024	Kraków	Połączył nas LIFE

6.3 Webinaria informacyjno-szkoleniowe organizowane przez KPK LIFE w 2024r.

W trakcie trwania naboru LIFE oraz naboru wniosków o współfinansowanie, NFOŚiGW podjął działania w celu udzielania pomocy polskim wnioskodawcom w ubieganiu się o dofinansowanie ze środków UE. W 2024 r. odbyły się 3 webinaria, w których łącznie uczestniczyły 202 osoby. Wśród gości prezentujących obecni byli polscy i zagraniczni beneficjenci Programu LIFE, którzy przedstawiali realizowane przez siebie projekty. Ponadto, przeprowadzono 1-dniowe szkolenie on-line dla przedstawicieli Punktów Informacyjnych Funduszy Europejskich (PIFE), w którym wzięło udział 47 uczestników, a nagranie ze szkolenia zostało udostępnione do wewnętrznego użytku PIFE. Nagrania z wybranych webinarium zostały udostępnione na kanale YouTube NFOŚiGW.

Zestawienie przeprowadzonych webinarium zostało zaprezentowane w tabeli nr 9.

Tabela nr 9. Zestawienie webinarium zorganizowanych w roku 2024

Lp.	Termin	Tytuł webinarium
1	04.06.2024	Inkubator wniosków LIFE 2024 – najważniejsze informacje
2	06.06.2023	Szkolenie dla przedstawicieli Punktów Informacyjnych Funduszy Europejskich
3	06.11.2024	LIFE dla wody i ekosystemów wodnych
4	04.12.2024	Polscy Współbeneficjenci Zagranicznych Projektów LIFE

6.4 Konsultacje wniosków

Jednym z istotnych zadań KPK LIFE jest wspieranie polskich wnioskodawców, zarówno na etapie opracowywania koncepcji projektu LIFE, jak i w procesie pisania wniosków do Komisji Europejskiej. KPK LIFE zaktualizował *Formularz koncepcji projektu LIFE*, dostępny na stronie internetowej (<https://www.gov.pl/web/nfosigw/ekonsultantlife>), co przełożyło się na lepszą komunikację z potencjalnymi wnioskodawcami oraz uprościło weryfikację koncepcji projektu LIFE. W roku 2024 r. KPK LIFE przeprowadził łącznie 36 konsultacji koncepcji/wniosków do Programu LIFE. W konsultacje zaangażowanych było 3 członków Zespołu KPK LIFE. Duża część zapytań obsługiwana była również na bieżąco, poprzez adresy e-mail ekonsultantLIFE@nfosigw.gov.pl (ponad 120 wiadomości) i life@nfosigw.gov.pl (ponad 1300 wiadomości), a także telefonicznie.

6.5 Pozostałe aktywności KPK LIFE w 2024 r.

Realizowane były następujące działania:

- Utworzona została Grupa Robocza, pomiędzy NFOŚiGW, a PGW WP, z udziałem WWF Polska, mająca na celu zacieśnienie i intensyfikację współpracy w zakresie LIFE. Odbyły się dwa spotkania grupy;
- Nawigator LIFE – w maju 2024 utworzona została zakładka "Nawigator po Kanale YouTube LIFE PL", która porządkuje ponad 120 godz. nagrań tematycznych udostępnionych na YouTube i umożliwia szybki dostęp do ich fragmentów. Zakładka zawiera osiem kategorii, m.in. Wprowadzenie do Programu LIFE, Źródła finansowania oraz poszczególne podprogramy (NAT, ENV, CLIMA, CET, C2M);
- Prowadzona była strona internetowa KPK Programu LIFE ;
- Wzięto udział w Dniach Informacyjnych LIFE KE 25-26.04.2024 r. (online);
- Wzięto udział w szkoleniu CINEA dla KPK „Training session 2024” 18-19.03.2024 r. (online). Pierwszy dzień poświęcono zagadnieniom związanym z naborami 2024, natomiast drugi obejmował warsztaty dotyczące podprogramów oraz dobrych praktyk;
- Wzięto udział w wydarzeniu Komisji Europejskiej dla beneficjentów naboru 2023 “Welcome Meeting”. Spotkanie 1 października dotyczyło wszystkich projektów, natomiast 2 października skoncentrowano się na podprogramach CET, NAT, Clima, PLP i TA-R;
- Wzięto udział w Spotkaniu Komitetu Programu LIFE w dn. 18.06.2024 r. w Brukseli;
- Prowadzony był monitoring rozpowszechniania w mediach informacji o Programie LIFE, według którego w roku 2024 ukazało się 4 673 artykułów/publikacji/wzmianek/wpisów w mediach społecznościowych o Programie LIFE. Również na stronie Programu LIFE, w aktualnościach LIFE, ukazało się 30, przygotowanych przez Wydział LIFE, publikacji. Najistotniejsze z nich publikowane były również na głównej stronie NFOŚiGW;
- Prowadzono, założony w marcu 2024 r., profil na LinkedIn, dedykowany działalności Krajowego Punktu Kontaktowego LIFE; Opublikowano 72 posty, które osiągnęły łącznie ponad 21 000 wyświetleń;
- Dystrybuowano materiały promocyjne LIFE, m.in. podczas organizowanych wydarzeń.

6.6 Działania planowane do zrealizowania w 2025 r.

Poniżej wskazane zostały najważniejsze działania, zaplanowane do przeprowadzenia w roku 2025, z czego część działań realizowana będzie w ramach Projektu Budowania Potencjału LIFE, opisanego w pkt. 6.1.:

- Organizacja 2 Dni Informacyjnych LIFE (wydarzenia prowadzone w trybie online i stacjonarnym);
- Organizacja 2 warsztatów praktycznych dla wnioskodawców z przygotowywania projektów LIFE;
- Konsultowanie wniosków do Programu LIFE;
- Organizacja 3 webinarów skierowanych do konkretnych grup odbiorców i potencjalnych wnioskodawców;
- Organizacja Konferencji on-line "Finansowanie ochrony środowiska z Programów UE;
- Przeprowadzenie szkolenia dla PIFE o programie LIFE;
- Promowanie Programu LIFE za pomocą 5 filmów promocyjnych zachęcających do korzystania ze środków Komisji Europejskiej;
- Promowanie 10 podcastów LIFE, prezentujących różne aspekty Programu LIFE;
- Opracowanie merytoryczne i druk wydawnictwa „Polskie Projekty LIFE”;
- Przeprowadzenie naboru do Inkubatora wniosków LIFE 2025;
- Prowadzenie naboru na współfinansowanie projektów LIFE w formie dotacji i pożyczki;
- Publikacja 3 artykułów związanych z tematyką Programu LIFE oraz przeprowadzenie kampanii reklamowej w mediach branżowych;
- Uczestnictwo w zewnętrznych konferencjach/seminariach/spotkaniach, podczas których KPK LIFE będzie promował Program LIFE;
- Organizowanie i przewodniczenie spotkaniom Grupy roboczej LIFE Wody Polskie;
- Prowadzenie strony internetowej KPK LIFE (<https://www.gov.pl/web/nfosigw/program-life>) i profilu KPK LIFE na LinkedIn;
- Monitoring rozpowszechniania w mediach informacji o Programie LIFE;
- Organizacja szkolenia dla pracowników KPK w celu podnoszenia kwalifikacji;
- Monitoring realizacji Projektu Budowania Potencjału LIFE i sprawozdawczość do KE.

Załączniki:

1. Zestawienie dofinansowywanych przez NFOŚiGW projektów LIFE od 2008 roku.
2. Zestawienie planowanych efektów ekologicznych z umów zawartych w 2024 roku

